

Woorden 2

Het programma Woorden 2 is gemaakt voor basisschoolleerlingen van de groepen 4 en 5. Het programma is ook zeer geschikt voor de hogere groepen in het speciaal onderwijs.

Woordenschatverwerving is zonder meer het belangrijkste onderdeel van het leren van een taal. Een taalverwerper moet zich op vier verschillende niveaus bekwamen:

- de klanken en de letters;
- de woordkennis;
- het zinsniveau (grammatica);
- het tekstniveau.

Woordkennis vormt de spil van deze reeks: klanken en letters worden gecombineerd tot woorden; woorden worden op hun beurt gecombineerd tot zinnen, en zinnen tot teksten. Bij het overdragen en begrijpen van teksten zijn woorden essentieel. De meeste methodes voor het onderwijzen van Nederlands als tweede taal zijn gestructureerd rond een grammaticale basis, toch speelt grammatica bij het leren van een tweede taal slechts een ondergeschikte rol.

Nederlandse kinderen die instromen in het basisonderwijs, kennen meestal al zo'n 2000 à 3000 woorden (Verhallen & Verhallen, 1994). Dat geldt niet voor allochtone kinderen. Anderstalige leerlingen moeten op school een taal leren, terwijl ze tegelijkertijd via die taal toegang moeten krijgen tot de kennis die wordt onderwezen. Te weinig aandacht voor woordverwerving betekent daardoor ook een oplopende achterstand bij de andere vakken en vakonderdelen. Woorden 1-3 kan een bijdrage leveren aan het inlopen van de achterstand die anderstalige leerlingen op het gebied van de woordkennis hebben.

Wat hoort bij elkaar?

Wat hoort hier bij? [klik op een woord]

het veulen		de man van de kip is ... de haan
het jong van de kip		het jong van de koe is ... het kalb
de man van het schaap		het jong van de hond is ... de pup
de stier		het jong van het schaap is ... het lam
de bok		
de ram		
de kater	het jong van het paard	
	het kuiken	
de man van de koe		

Nog 6

A-Z Help Stop

Klik op het bijbehorende stuk

Sanne Kat 12 Woorden 2 C5 Wat hoort bij elkaar?

In het programma Woorden 2 worden zo'n 80 oefeningen aangeboden, waar vele uren zelfstandig mee gewerkt kan worden.

Bij de vaststelling van het corpus voor het programma is in eerste instantie uitgegaan van de lijst van de 1200 meest gebruikte Nederlandse woorden (Uit den Boogaart, 1975). Een flink deel van deze woorden hoeft niet te worden aangeleerd omdat ze zelfs bij beginnende taalleerders al bekend zijn (de, niet, goed, mooi). Het zijn bovendien vaak functiewoorden die niet bij een bepaald thema zijn onder te brengen. In Woorden 2 zijn anderzijds ook veel woorden opgenomen die niet in de lijst staan. De selectie is ontstaan vanuit de gekozen thema's.

Moelijkheid van woorden is niet voor iedereen gelijk. Toch moest een indeling gemaakt worden in drie niveaus. Eén van de factoren die daarbij heeft meegewogen is het al dan niet vaak voorkomen van een woord (de frequentielijst van Uit den Boogaart). Verder is ervan uitgegaan dat woorden moeilijker worden naarmate ze: abstracter zijn; formeler zijn; langer zijn; vervoegd of verbogen zijn; samengesteld zijn; figuurlijk gebruikt zijn; onderdeel van een (idiomatische) uitdrukking zijn; horen in een bepaald (sociaal) register en als ze gaan over dingen die verder weg liggen. Bij de indeling van woorden in drie niveaus is met deze aspecten rekening gehouden. Bij het programma Woorden 2 is sprake van een oplopende moeilijkheidsgraad.

Een didactische basisregel is dat het leren van een woord nooit in één keer gebeurt. Niet alleen moet de betekenis van woorden worden uitgelegd, daarna moet voldoende worden geoefend om ervoor te zorgen dat men die betekenis ook onthoudt. Ten slotte moet ook gecontroleerd worden of men de betekenissen kent. We maken bij Woorden 2 gebruik van deze drieslag van semantiseren (uitleggen van betekenissen), consolideren (oefenen op verschillende manieren) en controleren.

Rubrieken en oefeningen van Woorden 2

NB: oefeningen met * zijn voorzien van geluid en daardoor ook geschikt voor leerlingen die nog niet (goed) kunnen lezen.

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
A lichaamsdelen	1 Lichaamsdelen herkennen (*)	Meerkeuze	1	25
	2 Lidwina (*)	Plaatje verklaren	1	15
	3 Het gezicht van Sonja (*)	Plaatje verklaren	1	15
	4 Uitdrukkingen met hoofd en hand	Koppels	1	15
	5 Uitdrukkingen over lichaamsdelen	Koppels	1	15
	6 Het uiterlijk	Plaats woord	2	16
	7 Tekst - De inbreker	Meerkeuze	1	12
	8 Lichaamsdelen (*)	Meerkeuze	1	25
B betrekkingen	1 Wie is wie?	Plaatje verklaren	2	11
	2 De familie Weslo	Meerkeuze	1	16
	3 Wie horen bij elkaar?	Koppelpuzzel	1	10
	4 Familierelaties	Koppels	1	10
	5 Dezelfde betekenis	Koppelpuzzel	1	10
	6 Uitdrukkingen over relaties	Koppels	1	12
	7 Vriendinnen	Plaats woord	2	16
	8 Tekst - Verliefd	Meerkeuze	1	10
	9 Woorden voor relaties (*)	Meerkeuze	1	20
C dieren	1 Dieren herkennen (*)	Meerkeuze	1	30
	2 Welk dier is dit? (*)	Meerkeuze	1	20
	3 Wilde dieren (*)	Plaatje verklaren	1	12
	4 Andere dieren (*)	Plaatje verklaren	1	12
	5 Wat hoort bij elkaar?	Koppelpuzzel	1	10
	6 Soorten dieren	Koppels	1	14
	7 De jacht	Plaats woord	2	19
	8 Tekst - de jonge tijger	Meerkeuze	1	14

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
	9 Vragen over dieren (*)	Meerkeuze	1	24
D voorwerpen	1 Dingen herkennen (*)	Meerkeuze	1	25
	2 Wat zie je hier? (*)	Meerkeuze	1	25
	3 Dingen aanwijzen (*)	Plaatje klikken	1	12
	4 Soorten dingen	Koppelpuzzel	1	10
	5 Wat doe je ermee?	Koppels	1	15
	6 Onhandig	Plaats woord	2	25
	7 Tekst - Arm en rijk	Meerkeuze	1	10
	8 Vragen over dingen (*)	Meerkeuze	1	24
E transport	1 Vervoer herkennen (*)	Meerkeuze	1	28
	2 Welk vervoermiddel is dit? (*)	Meerkeuze	1	27
	3 De auto (*)	Plaatje verklaren	1	11
	4 De motor (*)	Plaatje verklaren	1	13
	5 Wat kun je ermee?	Koppelpuzzel	1	10
	6 Land of water	Rijen	1	20
	7 De vakantie	Plaats woord	2	25
	8 Tekst - wielen	Meerkeuze	1	10
	9 Vragen over vervoer (*)	Meerkeuze	1	20
F beroepen	1 Beroepen herkennen (*)	Meerkeuze	1	26
	2 Welk beroep is dit? (*)	Meerkeuze	1	20
	3 Beroepen verklaren (*)	Plaatje verklaren	1	11
	4 Beroepen aanwijzen (*)	Plaatje klikken	1	12
	5 Beroep en omschrijving	Koppelpuzzel	1	15
	6 Wat wil je worden?	Plaats woord	2	20
	7 Tekst - beroepen tekenen	Meerkeuze	1	12
	8 Vragen over beroepen (*)	Meerkeuze	1	20
G begrippen	1 Begrippen herkennen (*)	Meerkeuze	1	25
	2 Welk begrip is dit? (*)	Meerkeuze	1	25
	3 Begrippen aanwijzen (*)	Plaatje verklaren	2	17
	4 Tegengestelde begrippen	Koppelpuzzel	1	10
	5 Woord en omschrijving	Koppels	1	15
	6 De boomhut	Plaats woord	2	20
	7 Tekst - het clubhuis	Meerkeuze	1	15
	8 Vragen over begrippen (*)	Meerkeuze	1	24
H gevoelens	1 Eigenschap en gevoel herkennen (*)	Meerkeuze	1	28
	2 Wat is hij of zij? (*)	Meerkeuze	1	20
	3 Gevoelswoord aanwijzen (*)	Plaatje verklaren	1	12
	4 Wat voelen zij? (*)	Plaatje klikken	1	12
	5 Tegenstellingen	Koppelpuzzel	1	15
	6 Een ander woord	Koppels	1	12
	7 Verliefd zijn	Plaats woord	2	20
	8 Tekst - beste Anna	Meerkeuze	1	16
	9 Eigenschappen en gevoelens (*)	Meerkeuze	1	22

De woorden van Woorden 2

De ruim 600 inhoudswoorden die in het bestand Woorden 2 aan de orde komen zijn hieronder opgesomd. Daarnaast worden in de oefeningen verschillende functiewoorden aangeleerd en leert men ook de betekenis van nieuwe woorden uit de context afleiden.

aanhangwagen - aansteken - aansteker - aap - aardig - achter - achterlicht - achterlicht - achterruit - afgelopen - afmaken - afsluiten - alles - angstig - arm - auto - automonteur - baas - bakken - bakker - balen - band - bang - baren - bedriegen - bedroefd - beetje - begroeten - behanger - beheersen - beker - belangrijk - beminnen - beneden - beroep - bescheiden - bestek - bestelwagen - beter - bezig - bezoek - blij - blond - blussen - boer - bok - boodschappen - boos - boot - bord - borst - boven - bovenlip - box - brand - brandweer - brandweerman - brandweerwagen - breed - breken - broek - broer - brommer - brood - bruiloft - bruin - brul - buik - bumper - bureau - burenen - buurjongen - buurmeisje - buurt - caissière - camper - caravan - chauffeur - chimpansee - chirurg - collega - dag -

dak - danseres - dapper - deftig - dicht - dichtbij - dief - diep - dijbeen - dik - ding - dochter - doden - dokter - dolfijn - donker - donker - dood - doodstil - drankje - driewieler - drogen - druk - duidelijk - duif - duiken - duim - duizendpoot - dun - dwepen - echt - echtgenoot - echtgenote - eekhoorn - eend - eenzaam - elektricien - elkaar - elleboog - eng - enkel - enthousiast - ernstig - Europa - even - familie - fiets - fietsen - fles - flesopener - flitsend - fotograaf - fout - gaaf - gaan - gebak - gebeuren - geboren - gebruiken - gedood - geit - gek - geluid - gemak - gemakkelijk - gemeen - gepakt - gepest - gereedschap - gesprek - getrouwd - gevaar - gevaarlijk - geven - gevoel - gewoon - gezicht - gezin - gezond - gieter - giraf - gisteren - gloeilamp - gorilla - graag - griezelig - grond - groot - grootmoeder - grootouders - grootvader - haak - haan - haardroger - haas - hamer - hand - handig - handpalm - hapje - heel - helikopter - hert - heup - hijskraan - hoek - hond - honing - hoofd - hoog - houden - hout - huid - huifkar - huis - huisdier - huiskamer - hulp - huwen - iedereen - iemand - iets - ijsbeer - ijsje - ijverig - ingewikkeld - inroepen - interessant - jaar - jachthond - jagen - jager - jaloers - jeep - jong - jongen - jongeren - jukbeen - kaak - kajuitboot - kalf - kameel - kampvuur - kano - kant - kantoor - kapot - kapper - kapsel - kat - kelner - kennis - kennismaken - keuken - keukenhulpjes - keurig - kijken - kikker - kin - kind - kip - kleding - kledingstukken - klein - kleinkinderen - klerenhanger - kleur - knap - knie - knijper - koe - koekenpan - koelkast - koffer - komen - kopje - koplamp - kort - kraan - krap - krokodil - krom - kroost - kruis - kuiken - kuit - kunnen - kurk - kurkentrekker - kwaad - laag - laatste - lam - land - lang - langs - langzaam - lawaai - leeftijd - leggen - lelijk - leraar - lerares - leren - les - leuk - libelle - licht - lief - links - lippenstift - loodgieter - lopen - luchtballon - lui - luid - luisteren - mager - make-up - maken - man - mascara - medelijden - meedoen - meeuw - meisje - melk - melkvee - mening - mes - metro - metselaar - meubels - middelvinger - minder - modder - moe - moeder - moedig - moer - mondhoek - monteur - mooi - motor - motorblok - motorkap - muis - muur - muziek - naast - nadenken - nagel - navel - Nederland - neef - netjes - neusgat - neushoorn - neusvleugel - nicht - niemand - nieuwsgierig - nijlpaard - niks - nummerbord - oksel - olifant - oma - onbereikbaar - onder - onderarm - onderwerp - onderzeeër - ondiep - ongehuwd - ongetrouwd - onthouden - ontmoeten - ontploffen - onzeker - oog - ooglid - oom - oorlel - oorschelp - opa - opbellen - opbergen - ophalen - ophangen - opmaken - opmerken - oud - ouders - overgrootmoeder - overgrootvader - paar - paard - paardenstaart - paars - papegaai - partner - pauw - pers - persen - personen - pesten - pijn - piloot - plank - planten - pleegmoeder - pleister - ploegen - poes - politieman - pols - pont - pony - portier - post - postbode - poten - prachtig - praten - precies - pul - pup - pupil - raar - raket - ram - rasp - raspen - recht - rechts - redden - regelmatig - reiger - reis - reizen - rekening - relatie - renpaard - repareren - rijden - rijk - ringvinger - risico - rommel - rommelig - rond - roos - roze - rubberboot - rug - ruimte - ruitenwisser - rups - rustig - schaap - schedel - schilder - schip - schoon - schoonmaakspullen - schoonmaken - schouder - schrik - schroef - schroevendraaier - schuur - scooter - serieus - servies - shovel - sip - skateboard - skelter - slaap - slaan - slager - slak - slang - slank - slingeraap - slordig - slot - smal - smerig - snel - soldaat - spaarvarken - spannend - spatbord - speelgoed - speld - spiegel - spin - spitsen - sportwagen - spullen - steken - stel - stem - step - stappen - sterk -